

Les notes de l'Antoni Cruanyes

«Antoni Galceran, un fantasma canetenc assassinat a Mataró a mans de les tropes del General Prim (1844)»

Antoni Cruanyes Becana

Centre d'Estudis Canetencs

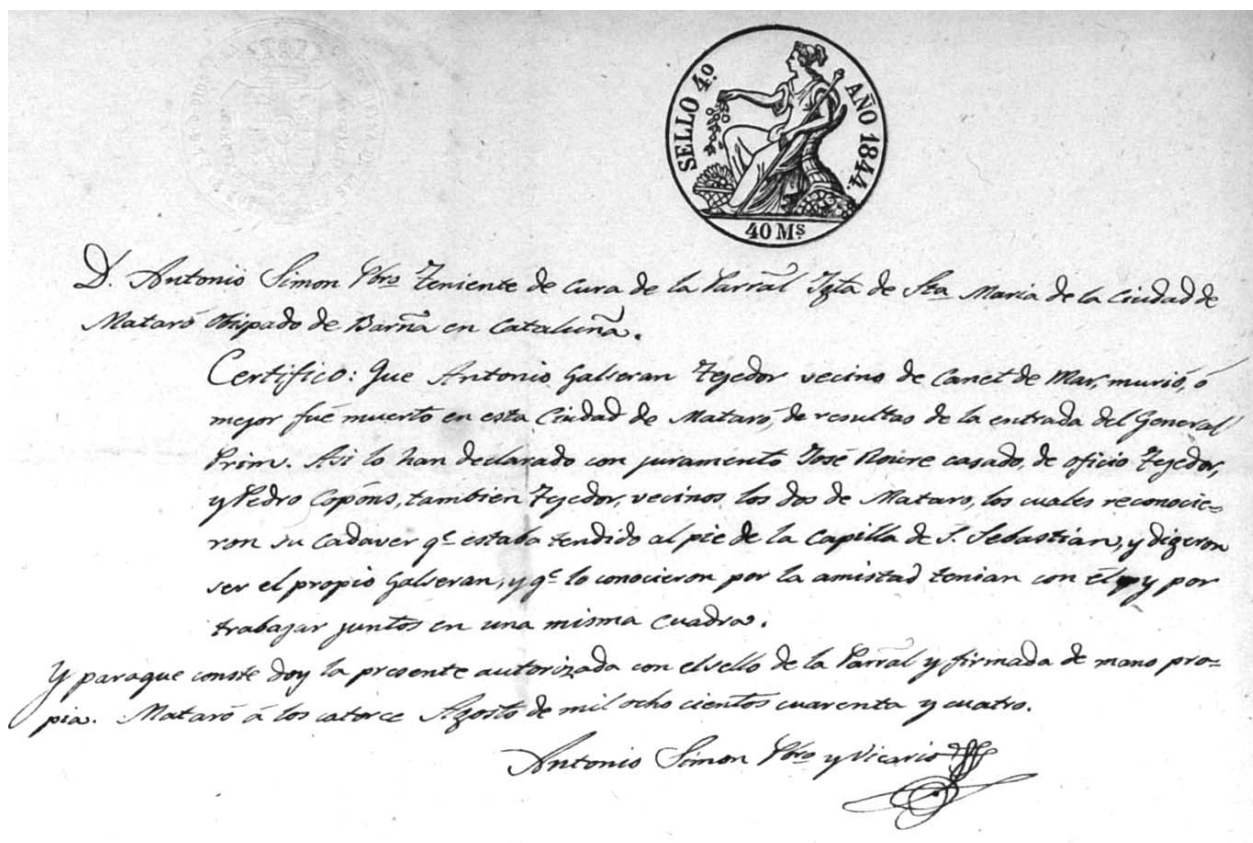
Ja sabeu que durant aquests últims anys el CEC ha dut a terme l'ingent tasca de digitalització de l'Arxiu Parroquial de Canet, una feina especialment necessària abans del seu trasllat a l'Arxiu Diocesà i curosament realitzada pel nostre company Jordi Soler Moradell, a qui des d'aquí li vull agrair la seva dedicació.

Aquests últims mesos s'han acabat de digitalitzar algunes carpetes soltes, amb documentació variada, entre la qual ha sorprès el següent certificat, que tot seguit transcriu, i

que a dia d'avui ens proporciona múltiples incògnites.

El document diu així: «D. Antonio Simón Pbro. Teniente de Cura de la Parroquial Iglesia de Santa María de la Ciudad de Mataró, Obispado de Barcelona en Cataluña.

Certifico: Que Antonio Galseran, tejedor vecino de Canet de Mar, murió o mejor fue muerto en esta Ciudad de Mataró, de resultado de la entrada del General Prim. Así lo han declarado conjuntamente José Roure casado, de oficio tejedor, y Pedro Copons también tejedor, vecinos

Imatge del certificat emès pel Vicari de Mataró, el 14 d'agost del 1844, explicant els fets ocorreguts amb Antoni Galceran. (Arxiu Parroquial de Canet)

los dos de Mataró, los cuales reconocieron su cadáver que estaba tendido al pie de la Capilla de San Sebastián y dijeron ser el propio Galseran, y que lo conocieron por la amistad tenían con él y por trabajar juntos en una misma cuadra.

Y para que conste doy la presente autorizada con el sello de la Parroquial y firmada de mano propia. Mataró a los catorce Agosto de mil ochocientos cuarenta y cuatro.

Antonio Simón Pbro. y Vicario»¹.

Per un costat es reflecteix clarament que Antoni Galceran va ser assassinat en els tumults inicials de l'entrada a la ciutat de Mataró de les tropes comandades pel General Prim, l'agost del 1844. Un episodi molt poc estudiat que va formar part del període anomenat de les «Bullangues», quan Prim es va veure obligat a fer capitular Barcelona, segons diuen amb un assetjament feroç. Malgrat que les noves dades apunten a Laureano Sanz y Soto de Alfeirán, Capità General de Catalunya, cap superior de Prim, com a instigador dels bombardejos.

Possiblement Mataró va caure durant el trajecte de les tropes cap a les «insurrectes» Girona i Figueres.

Antoni Galceran devia ser un treballador tèxtil d'una «cuadra», que és el nom amb que denominaven inicialment a les primerenques fàbriques tèxtils. De fet, sembla ser que aquestes es van instal·lar en antics estables de bestiar, indrets espaiosos i amb volumetria

suficient per a les aparatoses maquinàries. No puc deixar d'oblidar que a Canet una de les primeres fàbriques tèxtils va ser l'edifici situat al turonet del Castellet, i que tothom coneixia pel sobrenom del «Corral».

Un altre enigma correspon al propi personatge, per això m'he atrevit a identificar-lo al títol com a «fantasma». De fet, segons el certificat del vicari mataroní, Galceran era veí de Canet. Malgrat això, i després de buidar a tort i a dret els llibres parroquials, no s'ha pogut localitzar cap rastre d'ell. Ni als llibres de baptisme, ni als de matrimonis, ni als de defuncions.

De famílies Galceran prou n'hem trobat als llibres parroquials, encara que no en són gaires. Però cap d'elles va batejar cap fill amb el nom d'Antoni. En canvi d'Antònies Galceran / Galseran se'n documenten 3 o 4. De Galcerans teixidors, també se'n documenten, tots ells germans, i fills del matrimoni format per Josep Galceran Tenas, mitger, i de Maria Gil Bonamussa.

Per trobar la manera de desentortolligar aquests dubtes no quedarà altra solució que fer-ne la corresponent recerca als llibres de la parròquia de Santa Maria de Mataró. Intentarem posar-nos en contacte amb els nostres companys de l'entitat del Museu-Arxiu de Santa Maria per veure si ens poden aportar llum. Si es descobreix quelcom més, us mantindrem informats!

¹ Arxiu Parroquial de Canet. Carpeta de Defuncions. Document 17.

T'agrada la història, el patrimoni, la documentació o la fotografia antiga ?

Centre d'Estudis Canetencs

El CEC et necessita !

Vine'ns a veure qualsevol dimarts de 18:00 a 20:00 a la nostra seu del carrer Saüc, 2

Sabies que...

Un cas singular de matrimoni infantil al Canet del set-cents

De l'existència de matrimonis concertats a una edat prematura, en teníem constància d'uns quants exemples. A Canet mateix sabíem d'alguns casos en què un dels nuvis escassament arribava a la quinzena. Malgrat això, en aquest text presentem el cas de matrimoni més prematur localitzat a la nostra vila.

Simultàniament, també hem de destacar que, en molts d'aquells casos, no sols s'accelerava o es concertava el matrimoni entre els fills per a preservar part del patrimoni familiar, fet que necessitava -com aquest cas-, pel parentiu entre famílies, una dispensa matrimonial, sinó que assegurava vincles i lligams monetaris, patrimonials, i per descomptat de descendència.

En molts d'aquests casos, el matrimoni davant l'església s'efectuava a edats prematures, però els nuvis no feien vida marital fins arribada la pubertat del menor.

L'enllaç en qüestió es va celebrar a l'església Parroquial de Canet, el dia 3 d'octubre del 1718. El nuvi era Francesc Novell-Casadevall i Ferran-Moní, aprenent d'escrivà de 18 anys (nat a Canet el 8 de desembre del 1699), fill del reputat notari canetenc Agustí Novell i Casadevall, que alhora era hereu de part del mas Bigues de Canet, i de Maria Rosa Ferran-Moní i Amar, que a la seva vegada era filla del mas Moní. Es a dir, que el nuvi era «un bon partit». La núvia, de 10 anys i 8 mesos d'edat, era Margarida Montalt i Descamps, filla del pagès Josep Montalt Jonch i Amar, i de Margarida Descamps, aquesta última pubilla del Mas Camps o Descamps de Sant Iscle de Vallalta.

Beneí la cerimònia el frare Pau Bayer, religiós de Sant Agustí, i hi assistiren com a testimonis que representaven la importància de l'acte: Antoni Rovira i Piferrer, donzell d'Hostalric, i Agustí Puigdomènech, procurador (advocat) de Girona.

Les esposalles entre els Novell i els Montalt no només són singulars per la prematura edat de la núvia, sinó també perquè ambdós eren parents en quart grau de consanguinitat. Pel primer obstacle hagueren de demanar autorització al Bisbat de Girona. I pel segon, suposem per assegurar-ne la rapidesa, ho sol·licitaren a la «Santa Sede Apostólica Romana». Per aquest últim tràmit, fins i tot sabem l'import que van haver d'abonar: 52 lliures i 18 sous pel procés; 33 lliures, 6 sous i 6 diners per a la dispensa; i 3 lliures i 14 sous per efectuar el document de dispensa pontifícia. La suma total va ser de 89 lliures, 6 sous i 6 diners, una quantitat prou elevada per l'època. Hem de pensar que, per exemple, un terreny o pati de cos normal per a construir-hi una casa, se solia vendre en aquella època per unes 60 o 100 lliures, segons la situació i la importància del carrer.

Pel que fa a la consanguinitat de quart grau, en els documents referents a la dispensa matrimonial del bisbat gironí s'ha conservat un arbre genealògic on demostrava la familiaritat. Ambdós nuvis descendien de la casa de pagès d'Arenys de Munt anomenada Cal Amar. Segurament correspon al que avui es coneix com Ca l'Amar de la Torre, situada a l'extrem dret de la carretera, a l'entrada del nucli urbà arenyenc. Observant l'esbós s'aprecia que els nuvis compartien rebesavis. Tots dos descendien de Pere-Antic Amar, pagès d'Arenys de Munt, i de la seva muller Anna.

Malgrat les expectatives generades a l'entorn del seu matrimoni, aquest mai va ser fructífer, doncs Margarida, la núvia, va morir «de malaltia» a Canet l'any següent (4 febrer 1719), a l'edat de 12 anys. Va ser enterrada en un túmul a l'interior de l'església parroquial, dins la capella del Sant Crist, i se li feren oficis majors.

Pel que sabem, Francesc va arribar a ser notari públic i reial de Barcelona, i traslladà la seva residència a aquella ciutat. Si algun dels lectors estigués interessat amb aquesta genealogia, que es posi en contacte amb nosaltres i li entregarem còpia de l'arbre genealògic presentat per a l'obtenció de dispensa matrimonial.

Vista de Canet, nevada de l'any 1932. AMCNM

Carretera N-II any 1962. Francesc Vidal

Font dels Gossos, nevada 1985. Jaume Alegret Llorens

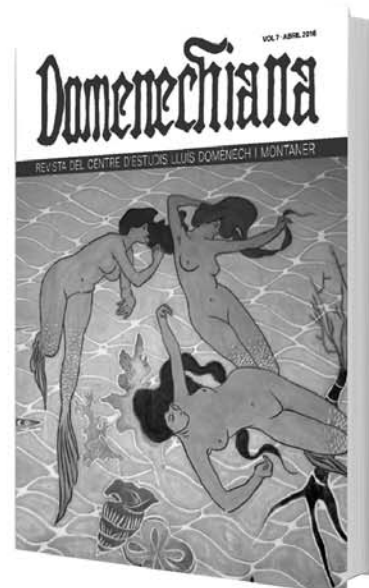
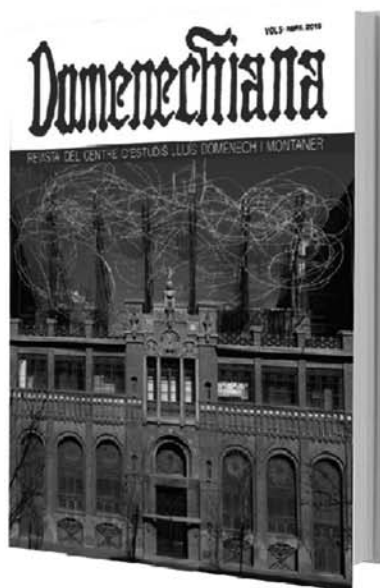
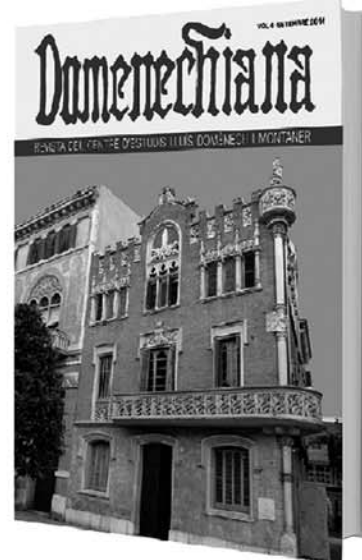
Carrer de l'Alba - papellona, nevada 1985. Arxiu Francesc Vida

*La Junta del Centre d'Estudis
Canetencs us desitja Bones Festes*

Carrer de l'Alba - Carrer del Gram, nevada 1985. Arxiu Francesc Vidal

Vols saber-ho tot sobre **Lluís Domènech i Montaner**:
la seva obra, vida, política, art...?

Subscriu-te a la revista

Domenechiana

a través de la nostra pàgina web:

www.cedim.cat

per només

20

euros l'any